

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA
SPORTININKŲ ATSTOVAS**

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01124 Vilnius, tel. + 370 5 219 1225, el. p. smmin@smsm.lt, <https://smsm.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.

Atsisk. sąsk. LT43 4040 0636 1000 2196, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, finansų įstaigos kodas 40400

**SPRENDIMAS
DĖL SPORTININKĖS TEISIŲ**

2026 m. vasario 18 d.

Vilnius

2025 m. spalio mėnesį sportininkų atstovė gavo sportininkės A. B. kreipimąsi dėl galimo sportininkės teisių pažeidimo.

TYRIMO ATLIKIMO EIGA

A. B. sportininkų atstovei žodžiu pateikė paaiškinimus, susijusius su trenerio C. D. veiksmais, asociacijos „LTU Aquatics“ (toliau – „asociacija“) reakcija į išsakytas pastabas dėl trenerio veiksmų ir įgyvendintas priemones. Papildomus paaiškinimus pateikė sportininkės tėvai, nes dalį tiriamojo laikotarpio sportininkė buvo nepilnametė ir tėvai veikė kaip sportininkės įstatyminiai atstovai. Tiek sportininkė, tiek jos tėvas nurodė, kad dėl susiklosčiusios situacijos jie yra kreipęsi į asociaciją, kuri Lietuvoje koordinuoja plaukimo sportą bei kurios veikloje dalyvauja A. B. Sportininkė taip pat nurodė, kad ir kreipimosi į sportininkų atstovę metu bendrauja su asociacijos atstovais, siekdama, kad, jos nuomone, netinkama situacija asociacijoje pasikeistų į gerąją pusę.

Sportininkė pasakojo, kad 2025 m. spalio mėnesio pabaigoje yra suplanuotas susitikimas su asociacija, o po šio susitikimo, kuriame dalyvavo jos tėvai, numatytas ir jos pačios susitikimas su treneriu varžybų Druskininkuose metu. Tiek sportininkė, tiek asociacija, tiek treneris sportininkų atstovei jau vėliau patvirtino, kad šis susitikimas įvyko.

Sportininkės teigimu, C. D. jos atsiprašė už savo elgesį, sakė, kad jam pačiam reikia pakeisti savo elgesį, pažadėjo, kad tokie dalykai nesikartos; C. D. pabrėžęs, kad *jis toks yra, o visas čia buvo juokeliai*. C. D. sportininkų atstovei jau vėliau (2026 m. sausio mėnesį) taip pat pasakojo apie šį susitikimą Druskininkuose: „[Pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamos nuo konkrečių asmenų]“.

2025 m. gruodžio 5 d. spausdintame leidinyje [leidinio pavadinimas sportininkų atstovei žinomas] pasirodė sportininkės interviu, kuriame ji pateikė informaciją dėl trenerio veiksmų. Viešojoje erdvėje ir įvairiose žiniasklaidos priemonėse vėliau pasirodė ir daugiau straipsnių, reportažų. 2025 m. gruodžio 5 d. žiniasklaidos priemonėms asociacijos prezidentas nurodė, kad nusiskundimai dėl trenerio C. D. jam (vadinasi, ir jo vadovaujamai organizacijai) buvo žinomi. 2025 m. gruodžio 5 d. komentare žiniasklaidai prezidentas teigė: „*Taip, federacijai žinoma, kad A. B. patiria plaukimo trenerio C. D. įžeidinėjimus ir mobingą. Apie tai esame kalbėję ne kartą ir su sportininke, ir su jos tėvais ir su treneriu. Federacija tą situaciją sprendžia <...>.*“ Asociacijos generalinis sekretorius 2025 m. gruodžio 12 d. žiniasklaidai teigė, kad jau tris savaites žino apie šią situaciją.

2025 m. lapkričio 10 d. sportininkų atstovė raštu kreipėsi į asociaciją, prašydama pateikti: *Infomaciją apie asociacijos gautus skundus dėl trenerio C. D. elgesio per laikotarpį nuo 2020 m. sausio 1 d. iki šio rašto pateikimo dienos, atskleidžiant skundų turinį (pridedant kopiją ar pan.); informaciją apie priemones, kurių ėmėsi asociacija „LTU Aquatics“ (nurodant ir priimtus sprendimus, pridedant jų kopijas ar pan.), reaguodama į gautus skundus, pastebėjimus dėl trenerio C. D. elgesio, jeigu tokių buvo gauta.*

2025 m. gruodžio 4 d. sportininkų atstovė gavo asociacijos atsakymą į minėtą raštą, pasirašytą generalinio sekretoriaus, kuriame buvo pabrėžta, kad „*asociacija nuolatos vykdo prevencines priemones, nepriklausomai nuo to, ar gauna kokius nors oficialius skundus*“. Asociacijos atsakyme taip pat buvo nurodyta: „*Pažymime, kad šiuo metu LTU Aquatics nėra gavusi jokių oficialių registruotų skundų dėl trenerio C. D. elgesio. <...> Šiuo metu visi mūsų programose dalyvaujantys sportininkai tęsia savo pasirengimo procesus sklandžiai ir be jokių trikdžių.*“

2025 m. gruodžio 16 d. sportininkų atstovė, reaguodama į jai asociacijos pateiktą informaciją ir tiek iš žiniasklaidos (asociacijos atstovų aukščiau nurodytų teiginių), tiek iš sportininkės sužinojusi, kad visgi asociacija nepateikė sportininkų atstovei informacijos apie anksčiau gautus skundus dėl trenerio C. D., paprašė asociacijos savo atsakymus patikslinti.

2026 m. sausio 26 d. asociacija pateikė patikslintus atsakymus, kad „*papildomai ir detaliau peržiūrėjus asociacijos dokumentaciją, nustatyta, kad tuometinė LTU Aquatics Drausmės ir etikos komisija 2022 m. liepos 14 d. ir 18 d. buvo gavusi sportininkės tėvų raštus dėl įvykių čempionate Rumunijoje*“. Taip pat asociacija informavo, kad „*ne rašytine forma 2025 m. spalio 14 d. vyr. treneris, gavęs informaciją iš kito trenerio dėl galimai netinkamo sportininkų ir/ar trenerio C. D. elgesio paskambino ir apie galimai netinkamą elgesį informavo*“ generalinį sekretorių.

2026 m. sausio 26 d. asociacija atsiuntė sportininkų atstovei patikslintus atsakymus į jos klausimus su paaiškinimais bei priedais.

Tuo tarpu sportininkų atstovė 2026 m. sausio 9 – 23 dienomis papildomai apklausė sportininkę ir liudytojus, galinčius pateikti su toliau aprašomomis aplinkybėmis susijusios informacijos. Sportininkų atstovei paaiškinimus žodžiu pateikė ir į klausimus atsakė C. D., sportininkas E. F. ir trys liudytojai, kurių vardai ir pavardės šiame sprendime neatskleidžiami (sportininkų atstovei žinomi).

Surinkusi rašytinę medžiagą ir liudytojų paaiškinimus, sportininkų atstovė kreipėsi į du ekspertus bei Tarptautinio olimpinio komiteto sertifikuotą Saugios aplinkos sportininkams kūrimo pareigūną, prašydama įvertinti surinktą medžiagą bei pateikti savo išvadas, kurias ekspertai pateikė.

Sportininkė A. B. tyrimo metu bendradarbiavo su sportininkų atstove – teikė paaiškinimus, atsakinėjo į klausimus, teikė medžiagą. Savo paaiškinimus teikė jos tėvai. Asociacija „LTU Aquatics“ tyrimo metu iš dalies bendradarbiavo su sportininkų atstove – atsakinėjo į užduodamus klausimus, tačiau išsamią informaciją pateikė tik po pakartotinių prašymų; motyvuodama asmens duomenų saugumo reikalavimais, nepateikė trenerio C. D. kvalifikaciją įrodančių dokumentų. Liudytojai pateikė savo parodymus gyvų arba nuotolinių susitikimų su sportininkų atstove metu. Du ekspertai bei saugios aplinkos sportininkams kūrimo pareigūnas pasirašė nešališkumo deklaracijas bei konfidencialumo pasižadėjimus ir pateikė savo išvadas, susipažinę su surinkta rašytine medžiaga bei liudytojų paaiškinimais. C. D. informavo sportininkų atstovę, kad nuo 2025 m. gruodžio 12 d. jis nutraukė darbo sutartį su asociacija; pažymėtina, kad C. D. prašyme Dėl atleidimo iš darbo yra paminėta sąlyga, kad C. D. prašo tokį sprendimą laikyti laikinu iki bus pateiktos galutinės tyrimo išvados.

FAKTINĖS APLINKYBĖS

Tyrimo metu buvo išskirti keli epizodai, kurie toliau šiame sprendime aprašomi atskirai – pirmiausiai išdėstant jų faktines aplinkybes, o vėliau pateikiant ekspertų vertinimus.

2022 m. liepos mėnesį A. B. dalyvavo varžybose Rumunijoje. Šiose varžybose dalyvavo daugiau Lietuvos plaukikų, o šios rinktinės vyr. treneriu tuo metu buvo paskirtas C. D.

Sportininkė papasakojo: „[Pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamoms nuo konkrečių asmenų]“.

2022 m. liepos 15 d. tuometinės Lietuvos plaukimo federacijos (toliau – „federacija“; dabar – „asociacija“) Vykdomojo komiteto (toliau – „VK“) posėdžio metu buvo nutarta A. B. dėl šių drausminių pažeidimų pašalinti iš tos vasaros Europos olimpinio jaunimo festivalio rinktinės. Sprendimas priimtas nedalyvaujant A. B. ar jos įstatyminiams atstovams, sprendime nėra duomenų, kad būtų išklaudyta A. B. ar jos įstatyminiai atstovai. 2022 m. liepos 19 d. federacijos VK ankstesnį savo sprendimą dėl pašalinimo panaikino (po sportininkės ir jos tėvų pateiktų paaiškinimų bei pokalbių), todėl sportininkė išvyko į festivalį. Sportininkė teigia, kad vėliau – jau rugsėjo mėnesį – ji buvo informuota, kad jai ir kitiems [duomenys neatskleidžiami] sportininkams buvo svarstytas nuobaudų skyrimas federacijoje, tačiau kai kuriems neliko jokių pasekmių, kai kuriems buvo skirtos nuobaudos – jai skirta finansinė nuobauda buvo žymiai didesnė už kitiems sportininkams skirtas nuobaudas, nes neva ji nesigailėjo dėl savo poelgio. A. B. teigia, kad nežinojo, kuomet ir kaip turėjo išreikšti savo apgailestavimą, o apie tai, kad nesigaili, perskaitė tik jai atsiųstame protokolo išrašė. Dėl tokios situacijos A. B. teigia patyrusi neteisybės jausmą, buvusi diskriminuota, nes nemano, kad jos pažeidimas buvo didesnis už kitų sportininkų, tuo labiau [Nurodomų priežasčių turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamoms nuo konkrečių asmenų].

Šias A. B. papasakotas aplinkybes patvirtina ir asociacijos sportininkų atstovei atsiųsta medžiaga bei 2022 m. federacijos VK posėdžio bei Etikos – drausmės komisijos posėdžio protokolai. Pabrėžtina, kad 2022 m. liepos mėnesį, federacijos VK posėdyje nutarus pašalinti A. B. iš Europos olimpinio jaunimo festivalio rinktinės, tuo metu nepilnametės sportininkės tėvai po posėdžio pateikė paaiškinimus ir jau po keturių dienų ši drausminė nuobauda sportininkei buvo panaikinta [duomenys neatskleidžiami].

Visgi, prie 2022 m. liepos mėnesio įvykių nagrinėjimo Rumunijoje tų pačių metų rugsėjo mėnesį grįžo federacijos Etikos – drausmės komisija. Priešingai nei liepos mėnesį VK (kuris tuo metu drausminę nuobaudą skyrė tik vienai sportininkei – A. B.), šį kartą komisija sprendimus priėmė dėl iš viso aštuonių sportininkų [duomenys neatskleidžiami]. Keturiems sportininkams drausmės pažeidimo bylos buvo nutrauktos, neskiriant jokios sankcijos, dviem sportininkams piniginiai prizai buvo sumažinti 25%, vienam sportininkui – 50% ir tik vienintelei A. B. prizai buvo sumažinti 100%.

Atkreiptinas dėmesys, kad Etikos – drausmės komisija svarstė ir rinktinės vyr. trenerio C. D. darbo ir atsakomybės vertinimo klausimą. Atsižvelgdama, kad tuo metu federacijoje nebuvo aiškiai nustatytų trenerio elgesio taisyklių išvykų metu, o taip pat atsižvelgdama į aplinkybes bei paaiškinimus, komisija konstatavo, kad C. D. nepadarė drausmės pažeidimo.

Treneris C. D. savo liudijime sportininkų atstovei 2026 m. sausio mėnesį patvirtino, kad 2022 m., iškilus situacijai [duomenys neatskleidžiami], jis parašė laišką federacijai, jog reikia imtis priemonių, kad sportininkai taip nedarytų, o taip pat parašė, kad per tuos metus (kai A. B. buvo 14 – 15 metų) ypatingai buvo daug situacijų dėl jos pažeidimų [duomenys neatskleidžiami]. Rašydamas federacijai, C. D. visko nesuminėjo, tačiau pasiūlė, kad A. B. *„reikėtų kažkokią pamoką duoti, kad pakeistų šitą“*. C. D. savo liudijime papasakojo, kad jaunių rinktinėje jis dirbo *„iki tol, kol išėjo iš darbo po visos šios situacijos“*. C. D. paaiškino, kad, išaiškėjus situacijai [duomenys neatskleidžiami], jis parašė laišką federacijai (kaip nurodyta aukščiau), *„tyrimas buvo baigtas, A. B. nebuvo jokių nuobaudų turbūt, nežinau, ar įspėjimas buvo ar ne; o aš, kadangi viską pradėjau, iš darbo išėjau savpo noru, vietoje manęs jaunių vyr. treneriu buvo įdarbintas kitas treneris (vardas ir pavardė sportininkų atstovei žinomi).“*

Savo liudijime sportininkų atstovei 2026 m. sausio mėnesį apie šią situaciją pasisakė sportininkas E. F. Sportininkas paklaustas patikslino, kad tuo metu Rumunijoje jis nebuvo. Tačiau vaizdo skambučiu buvo susiskambinęs su kitu sportininku ir matė, kad viešbučio kambaryje po čempionato buvo daugiau sportininkų: *„[Pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamos nuo konkrečių asmenų]“*.

2025 m. gegužės mėnesį A. B. dalyvavo varžybose Ispanijoje. Šiose varžybose dalyvavo ir daugiau Lietuvos plaukikų. Vyr. rinktinės treneriu dirbo G. H., o C. D. dirbo rinktinės treneriu. Dirbti su rinktine C. D. asociacijos buvo pakviestas ir prie rinktinės trenerių prisijungė 2025 m. sausį. Tais pačiais metais A. B. taip pat pradėjo treniruotis su elito rinktine.

Sportininkė apibūdina, kad bendravimo su C. D. vengė visus 2025 m., kiek tas buvo įmanoma, nes nesijautė saugi, vėliau sekusios užuominos ją žemindavo, nebuvo priimtinos (2025 m.

pavasarij jie abu buvo stovyklose). [Sportininkės pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamoms nuo konkrečių asmenų].

Tuo tarpu C. D. sportininkų atstovei 2026 m. sausį papasakojo, kad prisimena epizodą Ispanijoje, kuris, jo teigimu, įvyko autobuse. [Pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamoms nuo konkrečių asmenų]“

Liudytojas Nr. 03 apie šią situaciją sportininkų atstovei 2026 m. sausį pateikė tokią informaciją: jis vyko į varžybas Ispanijoje 2025 m. gegužės mėnesį. [Pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamoms nuo konkrečių asmenų].

2025 m. rugpjūčio mėnesį A. B. dalyvavo varžybose Rumunijoje. [Sportininkės pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamoms nuo konkrečių asmenų].

Sportininkų atstovės paprašytas pakomentuoti šią situaciją, 2026 m. sausį C. D. papasakojo: [Pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamoms nuo konkrečių asmenų].

Po šios situacijos A. B. bendravo su liudytoju Nr. 6 (vardas ir pavardė sportininkų atstovei žinomi). Liudytojo teigimu (liudyta sportininkų atstovei 2026 m. sausį), 2025 m. rugpjūčio mėnesį įvyko pokalbis, kuriame dalyvavo sportininkė A. B., treneris C. D., du kineziterapeutai ir *media* atstovas. [Pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamoms nuo konkrečių asmenų].

2025 m. spalio mėnesį asociacijos plaukikai dalyvavo dvejose skirtingose stovyklose tuo pačiu metu: vieni – Prancūzijoje, kiti – Ispanijoje. A. B. dalyvavo stovykloje Prancūzijoje, o C. D. – Ispanijoje.

Sportininkų atstovei A. B. Papasakojo: [Pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamoms nuo konkrečių asmenų].

C. D. savo liudijimo sportininkų atstovei metu patvirtino, kad jis buvo stovykloje Ispanijoje ir ten vyko „*privatus pokalbis*“. [Pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamoms nuo konkrečių asmenų].

C. D. pasakojo, kad su kai kuriais dabartiniais auklėtiniais pats anksčiau treniravosi, todėl „*mes kaip ir draugai*“, todėl „*bajeriukų visokių būna*“, tačiau buvo pats siūlęs G. H., kad reikia

vengti laisvu laiku buvimo kartu su sportininkais, kad neįsitraukti į jų pokalbius arba, būnant kartu, reikia mokėti tas situacijas suvaldyti.

Tuo tarpu G. H. sportininkų atstovei paaiškino, kad nors nei vienoje 2025 m. spalio mėnesio stovykloje jis pats nedalyvavo, tačiau gavo žinių apie tų stovyklų įvykius iš A. B. tėvo. Tuomet, anot G. H., sportininkams (vardai ir pavardės sportininkų atstovei žinomi) ir C. D. buvo skirti federacijos įspėjimai, suorganizuoti mokymai, vyko pokalbiai.

Sportininkas E. F. 2025 m. spalio mėnesį buvo stovykloje Ispanijoje, kurioje buvo ir treneris C. D. E. F. 2026 m. sausį sportininkų atstovei pasakojo: [Pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamoms nuo konkrečių asmenų].

Liudytojas Nr. 2 (vardas ir pavardė sportininkų atstovei žinomi) taip pat dalyvavo plaukikų stovykloje Ispanijoje 2025 m. spalio mėnesį. [Pasakojimo turinys sportininkų atstovei žinomas, tačiau nėra skelbiamas, nes atskleidžia detales, kurios neatsiejamoms nuo konkrečių asmenų]. Vėliau nesijuokusiems C. D. sakė, kad *jie nesupranta juokelių*. Liudytojui susidarė įspūdis, kad dalis sportininkų nepritarė toms kalbos, o kita dalis – nematė problemų tokiam pokalbio turinyje.

Vėliau, 2025 m. gruodžio mėnesį, komentuodamas trenerio C. D. žinutę socialiniame tinkle, sportininkas E. F. parašė tekstą (turinys sportininkų atstovei žinomas, šiame nuasmenintame sprendime – neatskleidžiamas).

SPRENDIMO PRIĖMIMO MOTYVAI

Lietuvos Respublikos Sporto įstatymas numato, kad sportininkų atstovo kompetencija yra prižiūrėti, kaip yra užtikrinamas sportininkų teisių ir pareigų įgyvendinimas sporto šakų federacijų veikloje. Todėl sprendimo priėmimui yra reikalingas nustatytų faktinių aplinkybių vertinimas, asociacijos veiksmų ir reagavimo į situaciją vertinimas.

Siekiant įvertinti aprašytą situaciją, o taip pat asociacijos veiksmus tokioje situacijoje, sportininkų atstovės nuomone, yra reikalingos specialios žinios saugios aplinkos sportininkams ir nediskriminavimo, priekabiavimo bei smurto srityse. Siekiant pasiremti specialiujų žinių turinčių asmenų (ekspertų) nuomone dėl situacijos vertinimo, sportininkų atstovė kreipėsi į ekspertus dėl išvadų pateikimo.

Pirmasis ekspertas: filosofijos mokslų daktaras, lyčių lygybės, nediskriminavimo ir smurto ekspertas, Jungtinių Tautų vystymosi programos tarptautinis ekspertas lyčių lygybės

srityje, lektorius ir ekspertas tarptautiniuose mokymuose ir seminaruose lyčių lygybės bei žmogaus teisių srityse, darbo grupių narys, rengiant smurto prevencijos teisės aktus, pateikė išvadą:

Susipažinus su sportininkų atstovės atsiųsta medžiaga dėl trenerio C. D. elgesio sportininkės A. B. atžvilgiu, buvo vertinama, ar šie veiksmai turėjo priekabiavimo dėl lyties ir/ar seksualinio priekabiavimo požymių ir nepažeidė saugios aplinkos standartų.

Atliekant vertinimą buvo susipažinta su sportininkės A. B. parodymais apie įvykius 2022 m. ir 2025 m., trenerio C. D. parodymais apie įvykius 2022 m. ir 2025 m., atskirų liudininkų, įskaitant sportininko E. F., parodymais apie įvykius 2025 m., LTU Aquatics parengtais dokumentais ir praktiniais žingsniais, reaguojant į nepagarbų, neetišką ir žmogaus orumą žeminantį elgesį šioje sporto bendruomenėje. Vertinant, atsižvelgta ne tik į trenerio C. D. elgesio sportininkės A. B. Atžvilgiu pobūdį, bet ir paties trenerio suvokimą apie jo elgesį ir A. B. savijautą. Formuojant išvadą, remtasi Asociacijos LTU Aquatics taisyklėmis, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme įtvirtinomis nuostatomis, Konstitucinio teismo išvada priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo byloje bei Lietuvos Aukščiausiojo teismo informacija dėl teismų praktikos priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo byloje.

Seksualinis priekabiavimas ir priekabiavimas dėl lyties yra diskriminacijos apraiškos. Tokį elgesį draudžia Lietuvos įstatymai (Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymas, Darbo kodeksas). Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme priekabiavimas dėl lyties apibrėžtas kaip elgesys, pasireiškiantis žeminančiomis replikomis dėl asmens lyties ir/ ar seksistiniais juokeliais, kurie sukuria nepalankią ir nesaugią aplinką, nepaisant to, kad neturi tiesioginės seksualinės potekstės. Seksualinis priekabiavimas apibrėžtas kaip „nepageidaujamas užgaulus žodžiu, raštu ar fiziniu veiksnu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys su asmeniu, kai tokį elgesį lemia tikslas ar jo poveikis pakenkti asmens orumui, ypač sukuriant bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką“. Žmogaus orumą žeminantis elgesys pasireiškia tuo, kad yra nepageidaujamas ir užgaulus, priekabiavimo auka yra sudaiktinama, laikoma seksualiniu objektu, o ne asmeniu. Seksualizuoti komentarai apie išvaizdą, seksistinės užuominos, asmenį žeminantys pasisakymai, atskirtį formuojantys komentarai, stereotipinės ar kitokios asmenis dėl lyties menkinančios užuominos ir patyčios kuria bauginančią, priešišką, žeminančią aplinką ir gali peraugti į šiurkštesnį pažeidimą, pavyzdžiui, seksualinį smurtą, jeigu nėra tuojau pat sustabdomi pareikalavus atsakomybės iš priekabiautojo (Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, <https://lygybe.lt/seksualinispriekabiavimas/>).

Šiuo požiūriu itin svarbi yra Konstitucinio teismo išvada (<https://lrkt.lt/lt/teismo-aktai/paieska/135/ta1771/content>): priekabiavimo faktui nustatyti nebūtina, kad asmuo, prie kurio

priekabiauojama, aiškiai ir kategoriškai prieštarautų šiam elgesiui, kai akivaizdu, kad padaryti veiksmai asmeniui buvo nepriimtini ir objektyviai įžeidžiantys (KT išvada, 61.1 punktą, 2017-12). Taigi, Konstitucinio teismo išvadoje pabrėžiama nuostata, kad vertinant, ar elgesys laikytinas priekabiavimu, taip pat ir seksualiniu priekabiavimu, svarbu atsižvelgti į tai, **kaip jį suvokė asmuo, prie kurio buvo priekabiauojama**. Priekabiavimo priežastimi (tiek seksualinio, tiek dėl lyties) tampa piktnaudžiavimas turima galia (ekonominė, socialinė, fizinė, simbolinė, pavyzdžiui, susijusia su patriarchaliniais, moterų vertę menkinančiais stereotipais), todėl asmuo, prie kurio priekabiauojama, gali sutrikti, išsigąsti, nežinoti, kaip pasielgti tam, kad save apgintų. Nukentėjusio asmens jausena ir patirtis yra esminis veiksnys nustatant, ar buvo priekabiavimo atvejis (Lietuvos Aukščiausio teismo informacija, <https://www.teise.pro/index.php/2020/02/20/lat-seksualinis-priekabiavimas-prie-siekiancio-isidarbinti-asmens-gali-buti-vertinamas-kaip-priekabiavimas-prie-pagal-tarnyba-priklausomo-asmens/>).

Kovai su seksualiniu priekabiavimu sporte Asociacija LTU Aquatics parengė Seksualinio priekabiavimo prevencijos taisyklės (2024 m. gruodžio 12 d., https://ltuaquatics.com/wp-content/uploads/2025/02/Kova-su-seksualiniu-priekabiavimu_LTU-Aquatics.pdf), kurių 6 punktas apibrėžia pagrindinius, seksualinį priekabiavimą apibrėžiančius požymius:

- Ar tai asmens orumą menkinantis elgesys (priverčia jaustis nepatogiai, nejaukiai)?
- Ar tai bauginančių, priešišką, žeminančių ar įžeidžiančių aplinką sukuriantis elgesys?
- Ar žodžiu, raštu ar fiziniu veiksniu išreikštas elgesys yra neapgeidaujamas, užgaulus?
- Ar žodžiu, raštu ar fiziniu veiksniu išreikštas elgesys yra intymaus pobūdžio?

7 punkte papildomai pažymėta, kad aukščiau pateiktas sąrašas nėra baigtinis. Seksualinis priekabiavimas gali pasireikšti ir kitais būdais, kurie nėra akivaizdūs, tačiau kuria nemalonų, bauginančių, žeminančių ir įžeidžiančių aplinką.

Taigi, tiek Lietuvos Respublikos teisinės normos, tiek Asociacijos LTU Aquatics vidiniai dokumentai aiškiai apibrėžia, koks elgesys laikomas priekabiavimu dėl lyties, seksualiniu priekabiavimu ir koku elgesiu sukurama nesaugi aplinka.

Sportininkės pateikta informacija apie trenerio elgesį atskleidžia bauginančių aplinką kuriančias aplinkybes: trenerio patyčias, sportininkę dėl lyties žeminančias ir seksistines užuominas. Atkreiptinas dėmesys, kad A. B. 2025 metais buvo labai jauno amžiaus – vos 18 metų amžiaus, o treneriui C. D. būdingas elgesys reiškėsi ne vienerius metus, vadinasi, ir kai sportininkė buvo nepilnametė. A. B. ir liudininkų parodymai apie 2025 metų įvykius tarptautinėse sporto stovyklose atskleidžia trenerio C. D. elgesio modelį: seksistinių užuominų, replikų laidymas, moteris žeminančių etikečių taikymas A. B., [duomenys neatskleidžiami], negerbiant sportininkės orumo dėl jos jauno amžiaus ir lyties. Dėl to ji jautėsi nejaukiai, nesmagiai ir nemaloniai, o dėl savo statuso, amžiaus ir

lyties ne visada galėjo išreikšti savo nepasitenkinimą treneriui C. D., kuris turėjo daug daugiau galios.

Liudytojai (02 ir 06) nurodo, kad trenerio elgesys nebuvo vienkartinis: seksistiniai „bajeriai“ ir komentarai nuolat kartojosi, komandoje dominavo „draugelių“ bendravimo būdas, kuris buvo žeminantis, toksiškas ir „peržengė ribas“. Liudytojo (03) parodymai iliustruoja, kad treneris laidė ne tik seksistines užuominas, bet ir rasistinius komentarus kaip antai [duomenys neatskleidžiami]. Tokios replikos ir pasakymai tarp komandos vaikinių pateisinami kaip „juokeliai“, o C. D. nemato poreikio stabdyti įžeidinėjimus, o ir pats prie jų prisideda, normalizuodamas nepagarbą, kuri formuoja nesaugios aplinkos pamatus. Tokie trenerio veiksmai rodo, kad jis suvokia ir pateisina priekabiavimo požymių turintį elgesį tuo būdu skatindamas patyčias. Tiek trenerio elgesys, tiek neprincipinga vyr. trenerio pozicija priekabiavimo dėl lyties, rasistinių komentarų ir akivaizdžių patyčių atžvilgiu iš esmės rodo asociacijos LTU Aquatics organizacinei kultūrai būdingą toleranciją nepagarbiam ir žeminančiam elgesiui.

Sportininkės tėvų pateikta informacija rodo, netinkamą trenerio C. D. elgesį sportininkės atžvilgiu buvus ir anksčiau – 2022 m. tarptautinėse varžybose Rumunijoje, kuomet ji buvo nepilnametė. [Duomenys neatskleidžiami]. Treneris norėjo „pamokyti“ sportininkę dėl drausmės pažeidimo [pažeidimo turinys sportininkų atstovei žinomas]. Tai rimtas, susirūpinimą keliantis pažeidimas. Tačiau treneris yra atsakingas už jam patikėtų nepilnamečių asmenų saugumą. Jeigu šie nusižengė drausmės taisyklėms, tai liudijantys faktai turi būti surinkti laikantis teisinių normų ir netraumuojant, nežeminant ir nepaminant jaunuolių orumo. Kyla daug nerimą keliančių klausimų: kodėl užuot sudrausminęs jaunuolius treneris tą naktį budėjo prie A. B. kambario durų ir drausminančių veiksmų ėmėsi tik prieš ją, nors drausmės pažeidėjų buvo ir daugiau, įskaitant vaikus?

Pateiktuose paaiškinimuose (Liudytojo parodymai Nr. 04 (treneris C. D.), 2026 m. sausio 22 d.) C. D. stengiasi sumenkinti savo nepagarbą ir neetišką elgesį A. B. atžvilgiu. Jo nuomone tai buvo nereikšmingi „juokeliai“, „bajeriukai, kur berniukai kažką pasako, mergaitės atsako“. C. D. tik iš dalies prisipažįsta nepagarbiai bendravęs ir savo elgesį linkęs teisinti bejėgiškumu: „negaliu aš jų [jaunų berniukų] išauklėti ir pasakyti, ką galima šnekėt, o ką – ne“, – nors saugios aplinkos užtikrinimas yra jo pareiga. Toks pasiteisinimas skamba ypač keistai žinant, kad treneris randa būdų kaip „drausminti“ merginas (pvz., anksčiau komentuota situacija Rumunijoje), tačiau teigia esąs neva pasimetęs, kai prabylama apie vaikinių veiksmus. Vaikiniai sportininkai komentavo, apkalbinėjo, įžeidinėjo, žemino A. B. treneriui girdint, bet pastarasis ne tik kad nesiėmė ryžtingų priemonių juos sudrausminti, bet priešingai, palaikė, laikydamas tai „juokavimo būdu“.

Treneriams tenka ne tik fizinio sportininkų parengimo vaidmuo, bet ir atsakomybė būti moraliniu autoritetu jauniems žmonėms, su kuriais dirba, ir nekenkti jų emocinei gerovei. Todėl ugdant profesionalaus sporto asmenybes, treneriams ne atsitiktinai keliama profesinės etikos reikalavimai. Pastarųjų C. D. akivaizdžiai nesilaikė.

Nagrinėjant aptariamą atvejį ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo bei Lietuvos Respublikos Aukščiausiojo teismo išvadas, ypač svarbu atkreipti dėmesį į A. B. savijautą, kurią apibūdina ir pareiškėja, ir liudininkai. Sportininkė vengė bendrauti su C. D., nes **bijojo** nepageidautinų užuominų; buvo **sutrikusi** dėl seksistinių komentarų, kuriuos išsakė pats C. D. ir dėl to, kad palaikė vaikinų laidomus seksistinius „juokelius“; nežinodama, kaip reaguoti, ji pasisakė apie savo **nemalonią jauseną** G. H.; ji jautėsi **liūdna, įskaudinta** ir **nesaugi** dėl seksualinio pobūdžio komentarų apie [duomenys neatskleidžiami]. Patyčios vyko kitų sportininkų akivaizdoje, todėl A. B. jautėsi **pažeminta** ir **įžeista**.

Kad ši jausena nėra atsitiktinė liudija E. F. (05) parodymai. Gindamas, trenerį jis prisiėmė visą kaltę dėl A. B. **įžeidinėjimų**, bet tai darydamas ir toliau ją menkino, taip iš esmės pritardamas nuostatai apie vyrų viršenybę moterų atžvilgiu. E. F. mini, kad „nesididžiuoja savo pasisakymais“ ir čia pat kaltina A. B., kad ši apsimeta auka, griaua „nekaltų žmonių gyvenimus“ ir pataria „apsilankyti pas psichologą ar neurochirurgą, kad „patikrintų kas ten pas jus per šūdas po galvos skalpu plaukioja“. LTU Aquatics priminimas (2025 m. spalio 15 d.) dėl netoleruotino elgesio nesustabdė sportininko nuo tolimesnių patyčių E. F. (2026 m. sausio 22 d.) liudijime.

LTU Aquatics reagavo į įvykius savo bendruomenėje ir išsiuntė priminimo raštus C. D. (2025 m. spalio 15 d.), dar vienam sportininkui (2025 m. spalio 15 d.), E. F. (2025 m. spalio 15 d.), kuriuose atkreipė dėmesį į netoleruotiną elgesį sportininkų bendruomenėje, priminė etikos normas ir informavo apie galimas pasekmes priekabiavimo dėl lyties atvejais. Tačiau šis raštas buvo bendro pobūdžio. Jame pateiktos nuorodos į LTU Aquatics parengtus dokumentus, tačiau neįvardytos nederamo elgesio, dėl kurio ir buvo gauti pranešimai, formos, nenurodyta, kokios nuobaudos laukia padarius konkrečius pažeidimus. Šiais pranešimais LTU Aquatics greičiausiai tikėjosi, kad prasižengę asmenys suvoks savo elgesio pasekmės ir suskubs jį keisti, tačiau E. F. reakcijos, minėtos aukščiau, iliustruoja, kad tokių pranešimų poveikis yra niekinis.

Išvados:

- Trenerio C. D. elgesys turi aiškius priekabiavimo dėl lyties ir seksualinio priekabiavimo požymius. Jis buvo nepriimtinas, nepagarbus sportininkės A. B. (ir kitų moteriškos lyties

sportininkų) atžvilgiu, pažeidė sportininkės orumą, asmens gyvenimo neliečiamumo ir teisės būti nediskriminuojama principus.

- *Trenerio sprendimas nedrausminti vaikinų sportininkų patyčių ir seksistinių, rasistinių replikų skatina nesaugią, priešišką aplinką, ypač jaunoms sportininkėms.*
- *LTU Aquatics vyrauja toksiškumą pateisinti aplinka, kai trūksta supratimo, kad bet kokie seksistiniai juokeliai yra priekabiavimo dėl lyties ir seksualinio priekabiavimo išraiškos ir laiku neužkirtus joms kelio situacija gali eskaluotis iki seksualinio smurto.*

Rekomendacijos:

- *Pradėti drausmines procedūras ir sankcijų taikymą, remiantis Lietuvos Respublikos teisinėmis normomis ir LTU Aquatics Etikos ir drausmės komisijos reguliavimu.*
- *Periodiškai vykdyti anoniminę LTU Aquatics bendruomenės narių apklausą, adaptuojant ją amžiaus grupėms (nepilnamečiai ir pilnamečiai nariai) su tikslu nustatyti patyčių, priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo paplitimo mastus. Siekiant užtikrinti anonimiškumą, apklausą turėtų atlikti neutrali, trečioji šalis.*
- *Remiantis apklausos duomenimis sukurti veiksmų planą nustatytoms problemoms šalinti ir užtikrinti jo įgyvendinimo stebėseną.*
- *Vykdyti sistemingus patyčių, priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo prevencijos mokymus visiems LTU Aquatics bendruomenės nariams, įskaitant trenerius ir administracijos atstovus.*

Antrasis ekspertas: sporto teisės ekspertas, advokatas, sporto teisės dėstytojas, įvairių sporto organizacijų etikos komisijų narys pateikė išvadą:

Būtina remtis tiek LTU Aquatics vidaus teisės aktais, tiek tarptautiniais sporto valdymo dokumentais, kurie yra privalomi federacijai kaip World Aquatics narei, taip pat nacionaliniu teisiniu reguliavimu.

Seksualinio priekabiavimo sąvoka tiesiogiai apibrėžta LTU Aquatics taisyklėse, skirtose kovai su seksualiniu priekabiavimu sporte (toliau – Taisyklės; https://ltuaquatics.com/wp-content/uploads/2025/02/Kova-su-seksualiniu-priekabiavimu_LTU-Aquatics.pdf). Taisyklių 5 punkte nustatyta, kad seksualinis priekabiavimas suprantamas kaip nepriimtinas ar nepageidaujamas, užgaulus, žodžiu, raštu ar fiziniu veiksniu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys su asmeniu, turint tikslą pakenkti asmens orumui, ypač sukuriant bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką

Be to, Taisyklių 6 punkte įtvirtinti vertinimo kriterijai, t.y.:

- ar elgesys menkina asmens orumą;
- ar kuria bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką;
- ar yra nepageidaujamas ir užgaulus; ar yra intymaus pobūdžio.

Ekspertas norėtų atkreipti Sportininkų atstovės dėmesį, jog aukščiau nurodytas kriterijų sąrašas nėra baigtinis (7 punktas), todėl vertinant situaciją svarbus ne tik formalus pasisakymo turinys, bet ir kontekstas, galios santykis, pasikartojimas bei poveikis asmeniui.

Šiuo atveju svarbu paminėti, kad Taisyklės taikomos visiems su LTU Aquatics susijusiems asmenims, įskaitant trenerius ir sportininkus (3 punktas), o už pažeidimus taikomos Etikos ir drausmės kodekse numatytos sankcijos (4 punktas).

Tai reiškia, kad seksualinio pobūdžio komentarai ar užuominos trenerio ir sportininkės santykiuose patenka į vidaus drausminio reguliavimo sritį.

Tarptautiniu lygmeniu World Aquatics konstitucijos (toliau – WA Konstitucija; <https://resources.fina.org/fina/document/2022/12/22/207b6567-d1a3-4f08-a0fb-a7af3ef4dfeb/World-Aquatics-Constitution-Approved-12-12-2022-Formatted.pdf>) „Commitment Statement“ dalyje yra reglamentuotas įsipareigojimas užtikrinti nediskriminavimą ir pagarbą visiems asmenims, nepriklausomai nuo lyties ar kitų požymių. WA Konstitucijos I skyriaus „Objectives“ dalyje aiškiai nurodyta, kad vienas iš organizacijos tikslų yra skatinti saugią sporto aplinką ir apsaugoti sportininkus nuo visų formų priekabiavimo ir smurto.

Dėl to, LTU Aquatics nariams kyla pareiga užtikrinti realią apsaugą nuo seksualinio ir psichologinio priekabiavimo.

Be to, Nacionaliniu lygmeniu seksualinio priekabiavimo sąvoka įtvirtinta Lietuvos Respublikos Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje, kurioje nustatyta, kad seksualinis priekabiavimas – tai užgaulus, žodžiu ar fiziniu veiksnu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys su asmeniu, su kuriuo sieja darbo, tarnybiniai ar kitokio priklausomumo santykiai.

Iš šios normos matyti, kad seksualinio priekabiavimo konstatavimui nereikalaujama įrodyti specialaus ketinimo pažeminti asmenį; pakanka nustatyti, kad elgesys buvo užgaulus ir pažeidė asmens orumą arba sukūrė žeminančią, priešišką ar įžeidžiančią aplinką.

Reikšminga aplinkybė yra priklausomumo ar galios santykis, t.y. net jei asmuo nėra tiesioginis sportininkės treneris, jo užimama pozicija federacijos ar rinktinės struktūroje gali reikšti institucinį autoritetą ir įtaką komandos aplinkai. Sporto kontekste oficialias pareigas einantis treneris ar komandos narys paprastai turi didesnę statusą nei sportininkas, todėl jo pasisakymai gali turėti didesnę svorį ir poveikį.

Psichologinio priekabiavimo ar žeminančio elgesio vertinimas grindžiamas asmens orumo apsauga. Toks elgesys gali pasireikšti asmens menkinimu, reputacijos diskreditavimu ar jo aptarinėjimu žeminančiame kontekste kitų komandos narių akivaizdoje. Net jei asmuo nėra tiesioginis sportininkės treneris, jo statusas komandoje ar federacijoje gali sustiprinti tokio elgesio poveikį sportininkės savijautai ir padėčiai komandinėje aplinkoje.

Apibendrinant, remiantis aukščiau išdėstytu, seksualinis ir psichologinis priekabiavimas sporto aplinkoje yra:

- *nepageidaujamas seksualinio ar žeminančio pobūdžio elgesys;*
- *išreikštas žodžiu, raštu, veiksmais ar skaitmeninėje erdvėje;*
- *pažeidžiantis asmens orumą arba sukuriantis priešišką, bauginančią, žeminančią aplinką;*
- *vertinamas atsižvelgiant į kontekstą, galios santykį ir poveikį;*
- *už kurį gali būti taikoma drausminė, civilinė, administracinė ar baudžiamoji atsakomybė.*

Atsakant į Sportininkų atstovės klausimą, darytina išvada, jog kvalifikavimas turi būti grindžiamas visų 2025 m. epizodų visuma, vertinant juos pagal LTU Aquatics Taisyklių 5-7 punktuose įtvirtintus kriterijus, taip pat atsižvelgiant į galios santykį tarp trenerio ir sportininkės bei poveikį sportininkei.

Iš tiriamosios dalies nustatyta, kad:

- *2025 m. gegužės mėn. komandos aplinkoje buvo vartojamos seksualinio pobūdžio frazės, dalis jų siejama su pačiu treneriu, dalis su kitais komandos nariais;*
- *treneris dalyvavo seksualizuoto turinio pokalbyje;*
- *2025 m. rugpjūčio mėn. sportininkė buvo viešai apibūdinama kaip daranti blogą įtaką kitoms sportininkėms;*
- *2025 m. spalio mėn. sportininkei nedalyvaujant buvo aptarinėjamas jos asmeninis gyvenimas seksualizuotu ir menkinančiu kontekstu, o treneris dalyvavo pokalbyje ir reagavo juoku;*
- *sportininkė nurodė, kad dėl šių aplinkybių jautėsi žeminama, nesaugi, pradėjo vengti trenerio.*

Vertinant pagal LTU Aquatics Taisyklių kriterijus, seksualiniu priekabiavimu laikomas nepageidaujamas seksualinio pobūdžio elgesys, kuriuo pažeidžiamas asmens orumas arba sukuriamas žeminanti, priešiška ar bauginanti aplinka.

Be kita ko, reikėtų paminėti, jog Tarptautinis sporto arbitražo teismas (angl. Court of Arbitration for Sport) yra išaiškinęs¹, kad sporto organizacijos etikos kodekse įtvirtinta pareiga saugoti ir gerbti sportininko asmens orumą apima ne tik fizinio saugumo užtikrinimą, bet ir pareigą nesukurti žeminančios ar nesaugios aplinkos. CAS konstatavo, kad žodinis seksualinio pobūdžio elgesys taip pat gali reikšti šios pareigos pažeidimą.

Šiuo atveju nustatyta, kad:

- toks pokalbių turinys, koks Ekspertui yra žinomas, turėjo aiškų seksualinį pobūdį;*
- toks pokalbių turinys, koks Ekspertui yra žinomas, buvo nukreiptas į konkrečią sportininkę arba su ja tiesiogiai siejami;*
- vyko galios santykio (treneris ir sportininkė) kontekste;*
- dalis pasisakymų buvo vieši arba turėjo reputacinį poveikį;*
- elgesys nebuvo izoliuotas vienkartinis epizodas, o pasireiškė skirtingais laikotarpiais.*

Net jei atskiras konkretus pasisakymas būtų nustatytas kaip ištartas kito asmens, tai nepaneigia būtinybės vertinti trenerio vaidmenį platesniame kontekste, t.y. ar jis pats reiškė seksualinio pobūdžio komentarus, ar toleravo ir palaikė žeminančio turinio diskusijas, ar ėmėsi veiksmų užtikrinti profesinę ir saugią aplinką įtvirtintą Taisyklėse ir WA Konstitucijoje.

Treneris, būdamas vadovaujančioje ir autoriteto pozicijoje, turi didesnę pareigą užkirsti kelią žeminančiam ar seksualizuotam bendravimui komandoje.

Atsižvelgiant į šių aplinkybių visumą, aukščiau nurodyti įvykiai, esant įrodymų pakankamumui gali būti kvalifikuotini kaip seksualinio pobūdžio priekabiavimas LTU Aquatics vidaus taisyklių prasme, o rugpjūčio mėn. epizodas, kaip psichologinio priekabiavimo ar reputacijos menkinimo forma. Vertinant kartu, elgesys sudaro žeminančios ir priešiškos aplinkos kūrimo požymius.

Galiausiai, nagrinėjamoje situacijoje aprašytų 2025 m. epizodų visuma atitinka seksualinio priekabiavimo ir priekabiavimo sporto aplinkoje požymius vidaus drausminės atsakomybės prasme, nepriklausomai nuo to, kad dalis atskirų frazių galėjo būti ištartos kitų asmenų.

Šiame sprendime cituojama antrojo eksperto išvados dalis, kuri turi įtakos tyrimui.

¹ Arbitration CAS 2019/A/6388 Karim Keramuddin v. Fédération Internationale de Football Association (FIFA), award of 14 July 2020

Trečiasis ekspertas: Tarptautinio olimpinio komiteto Saugios aplinkos sportininkams kūrimo pareigūnas pateikė išvadą:

Įvertinus pateiktą medžiagą, faktines aplinkybes, komunikacijos eigą bei LTU Aquatics patvirtintus saugios aplinkos sportininkams standartus, konstatuotina, kad nagrinėjamoje situacijoje buvo nustatyti reikšmingi reagavimo, prevencijos ir proporcingumo trūkumai.

Bylos medžiaga rodo, kad situacijos ištakos siekia 2022 m. liepos 14 d., kai sportininkės A. B. tėvai kreipėsi į Lietuvos plaukimo federaciją (šiuo metu – LTU Aquatics). Tolimesnė įvykių eiga atskleidžia, jog pirminė reakcija į situaciją nebuvo pakankamai objektyvi, nuosekli ir atitinkanti saugios aplinkos sportininkams principus.

Sportininkei buvo pritaikyta drausminė nuobauda, kuri per itin trumpą laikotarpį (4 dienas) buvo atšaukta, kas leidžia daryti išvadą apie pirminio sprendimo nepakankamą pagrįstumą ir procedūrinį neapibrėžtumą. Vėlesniuose procesuose formuota griežčiausia drausminė atsakomybė A. B., nors analogiško pobūdžio pažeidimai buvo fiksuoti ir kitų sportininkų atžvilgiu. Tai kelia proporcingumo, lygiateisiškumo ir nešališkumo principų laikymosi klausimus.

Svarbi aplinkybė – nagrinėjamu laikotarpiu nebuvo aiškiai reglamentuotos trenerių elgesio taisyklės išvykų metu. Tokia reguliavimo spraga sudarė prielaidas dviprasmiškoms situacijoms ir interpretacijoms, o tai savaime neatitinka saugios sporto aplinkos valdymo principų.

Tuo pačiu nustatyta, kad trenerio bendravimo stilius buvo neetiškas. Net ir nenustačius formalaus drausmės pažeidimo, toks bendravimas vertintinas per saugios aplinkos standartų prizmę, kur svarbus ne tik teisinis pažeidimo faktas, bet ir tai, ar elgesys galėjo kurti žeminančią, psichologiškai nesaugią ar sportininko orumą menkinančią aplinką.

Papildomai pažymėtina, kad Sportininkų atstovei nebuvo pateikiami konkretūs dokumentai ir tiksli informacija, buvo vengiama bendradarbiavimo. Toks elgesys nesuderinamas su skaidrumo, atskaitomybės ir sportininkų teisių apsaugos principais, kurie yra esminiai saugios sporto aplinkos elementai.

LTU Aquatics atstovų nurodymas, kad su treneriu bus prarastas profilaktinio pobūdžio pokalbis, vertintinas kaip nepakankama priemonė situacijoje, kurioje jau yra nustatyti neetiško elgesio požymiai. Pagal pačios organizacijos taisykles, prevencija apima sisteminės priemonės (mokymus, metodinę medžiagą, aiškias procedūras), o ne vienkartinį neformalių pokalbį.

Atsakymai į pateiktus klausimus:

a) Ar asociacija LTU Aquatics užtikrino saugią aplinką 2025 m.?

Remiantis pateikta medžiaga, darytina išvada, kad saugi aplinka sportininkui 2025 m. nebuvo užtikrinta pilna apimtimi. Nustatyti šie esminiai trūkumai:

- nepakankamai nuoseklus ir objektyvus reagavimas į situaciją;*
- galimas neproporcingas drausminių priemonių taikymas;*
- aiškių elgesio taisyklių (ypač treneriams išvykų metu) nebuvimas;*
- neetiško bendravimo toleravimas be adekvačių korekcinų priemonių;*
- skaidrumo ir bendradarbiavimo su sportininkų atstovais stoka.*

Šie aspektai neatitinka saugios, pagarbios ir psichologiškai saugios sporto aplinkos principų.

b) Ar užfiksuoti duomenys atitinka saugios aplinkos sportininkams standartus?

Užfiksuoti duomenys rodo neatitiktį saugios aplinkos standartams. Nors formaliai galėjo būti nenustatytas konkretus drausmės pažeidimas, faktinės aplinkybės (neetiškas bendravimo stilius, neproporcingos sankcijos, procedūrinis neaiškumas, prevencinių priemonių formalumas) rodo, kad aplinka neatitiko orumo, psichologinio saugumo ir pagarbos principų.

Saugios aplinkos standartai vertina ne tik tai, ar įvyko aiškiai apibrėžtas pažeidimas, bet ir ar buvo sudarytos sąlygos sportininkei jaustis saugiai, gerbiamai ir apsaugotai nuo žeminančio ar bauginančio elgesio. Nagrinėjamu atveju tokios garantijos nebuvo pakankamai užtikrintos.

Rekomendacijos:

- 1. Parengti ir patvirtinti aiškias trenerių elgesio taisykles išvykų, stovyklų ir varžybų metu.***
- 2. Sukurti standartizuotą skundų nagrinėjimo procedūrą su aiškiais terminais, sprendimų motyvavimo pareiga ir sportininkų atstovo įtraukimu.***
- 3. Užtikrinti proporcingumo ir vienodo traktavimo principą taikant drausmines priemones.***
- 4. Įvesti privalomus mokymus treneriams ir personalui apie saugią aplinką, psichologinį saugumą ir bendravimo etiką.***
- 5. Numatyti ne tik prevencines, bet ir korekcines priemones, kai nustatomas neetiškas elgesys (oficialus įspėjimas, priežiūra, elgesio stebėseną).***
- 6. Užtikrinti skaidrumą ir dokumentų prieinamumą sportininkų atstovams, laikantis konfidencialumo reikalavimų.***

Ekspertų išvados pagrįstos sportininkų atstovės atlikto tyrimo metu nustatytomis aplinkybėmis ir ekspertų mokslinėmis profesinėmis žiniomis tyrimo srityse. Sportininkų atstovė iš esmės pritaria ekspertų išvadoms ir jose nustatytiems sportininkės teisių pažeidimams ekspertų išvadose nurodytais motyvais.

Remiantis išdėstytu, sportininkų atstovė konstatuoja, kad **asociacija padarė šiuos sportininkės teisių pažeidimus:**

1. Asociacija neužkirto kelio pažeidimams, o pažeidimams paaikškęjus nesiėmė pakankamų ir tinkamų priemonių dėl:
 - 1.1. Trenerio C. D. elgesio, turinčio aiškius priekabiavimo dėl lyties ir seksualinio priekabiavimo požymius, kuris buvo nepriimtinas, nepagarbus sportininkės atžvilgiu, pažeidė sportininkės orumą, asmens gyvenimo neliečiamumo ir teisės būti nediskriminuojamai principus.
 - 1.2. Trenerio C. D. sprendimo nedrausminti vaikinų sportininkų patyčių ir seksistinių, rasistinių replikų;
 - 1.3. asociacijoje vyraujančios toksiškumą pateisinančios aplinkos, tolerancijos nepagarbiam ir žeminančiam elgesiui.
2. Asociacija netinkamai atliko drausmines procedūras ir netaikė sankcijų pažeidimus padariusiems asmenims.
3. Asociacija neužtikrino sportininkei saugios, pagarbios ir psichologiškai saugios sporto aplinkos:
 - 3.1. nepakankamai nuosekliu ir objektyviu reagavimu į situaciją;
 - 3.2. nesukūrusi aiškiai reglamentuotos trenerių elgesio taisyklių išvykų metu;
 - 3.3. toleruodama neetišką trenerių ir sportininkų bendravimo stilių be adekvačių korekcinų priemonių;

POVEIKIO PRIEMONĖS PARINKIMAS

Remiantis Lietuvos Respublikos Sporto įstatymo 11 str., sportininkų atstovė turi pareigą įpareigoti asociaciją nutraukti sportininkų teises pažeidžiančius veiksmus, pakeisti ar panaikinti su tuo susijusį aktą, ištaisyti nustatytus pažeidimus, taip pat turi teisę teikti asociacijai rekomendacijas.

Ekspertai rekomendavo konkrečias šias su konstatuotu pažeidimu susijusias priemones. Spręsdama dėl sportininkės teisės pažeidžiančių veiksmų nutraukimo bei pažeidimo ištaisymo, sportininkų atstovė atsižvelgia į ekspertų pateiktas rekomendacijas.

Ekspertai rekomenduoja *pradėti drausmines procedūras ir sankcijų taikymą, remiantis Lietuvos Respublikos teisinėmis normomis ir asociacijos Etikos ir drausmės komisijos reguliavimu.*

2025 m. gruodžio 17 d. asociacija viešai paskelbė, kad nutarė inicijuoti drausmės pažeidimo bylą dėl situacijos, susijusios su sportininke A. B. ir treneriu C. D. Kadangi asociacija jau vykdo drausmės pažeidimo tyrimą, sportininkų atstovė mano, kad rekomendacijos tikslas iš dalies vykdomas. Tačiau, sportininkų atstovės nuomone, drausmės pažeidimo bylą turėtų nagrinėti nešališki asmenys, tuo tarpu asociacijos komisijoje (https://ltuaquatics.com/wp-content/uploads/2026/02/VK-2025-15-1_Del-LTU-Aquatics-etikos-ir-drausmes-komisijos-sudeties.pdf) pirmininkas turi pareigą būti lojalus asociacijai pagal Lietuvos Respublikos Advokatūros įstatymo 5 str., nes teikia paslaugas asociacijai pagal Teisinių paslaugų sutartį (https://eviesiejipirkimai.lt/index.php?option=com_vptpublic&task=sutartys&Itemid=109&filter_show=1&filter_limit=50&vpt_unite=&filter_tender=&filter_number=&filter_proctype=&filter_dok_id=&filter_authority=aquatics&filter_jar_code=&filter_purchaseCode=&filter_cpv=&filter_valuefrom=&filter_valueto=&filter_contractdate_from=&filter_contractdate_to=&filter_expirationdate_from=&filter_expirationdate_to=&filter_supplier=&filter_supplier_jarcode=302435118&filter_agreement_type=); negana to, komisijos pirmininkas galimai veikia interesų konflikto sąlygomis, nes jo vadovaujamos advokatų kontoros plėtros vadove dirba asociacijos prezidento sutuoktinė; dar vienas komisijos narys turi pareigą būti lojaliu asociacijai pagal CK 2.87 str., nes yra kitų asociacijos organų narys. Dėl lojalumo pareigos du nariai negali pažeidimų nagrinėti nešališkai, o privalo pažeidimus nagrinėti asociacijos naudai ir interesais, kaip juos įpareigoja lojalumo pareiga.

Ekspertai rekomenduoja *periodiškai vykdyti anoniminę asociacijos bendruomenės narių apklausą, adaptuojant ją amžiaus grupėms (nepilnamečiai ir pilnamečiai nariai) su tikslu nustatyti patyčių, priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo paplitimo mastus. Siekiant užtikrinti anonimiškumą, apklausą turėtų atlikti neutrali, trečioji šalis. Remiantis apklausos duomenimis sukurti veiksmų planą nustatytoms problemoms šalinti ir užtikrinti jo įgyvendinimo stebėseną. Sukurti standartizuotą skundų nagrinėjimo procedūrą su aiškiais terminais, sprendimų motyvavimo pareiga ir sportininkų atstovo įtraukimu. Vykdyti sistemingus patyčių, priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo prevencijos mokymus visiems asociacijos bendruomenės nariams, įskaitant trenerius ir administracijos atstovus. Įvesti privalomus mokymus treneriams ir personalui apie saugią aplinką, psichologinį saugumą ir bendravimo etiką.*

2026 m. vasario 6 d. asociacijos vykdomasis komitetas priėmė nutarimą „Dėl LTU Aquatics drausminių pažeidimų prevencijos priemonių tvirtinimo“ (https://ltuaquatics.com/wp-content/uploads/2026/02/VK-2026-17-16_Del-LTU-Aquatics-drausminių-pazeidimų-prevencijos-priemonių-tvirtinimo.pdf), kuriuo iš esmės sprendžia tokio pobūdžio klausimus. Tačiau priimtame nutarime nėra numatytas jokios trečiosios neutralios šalies dalyvavimas procedūrose. Nutarime numatyta užtikrinti, kad šio funkcionalumo [pranešimo mygtuko] veikimas būtų integruotas į galiojančią asociacijos pranešimų apie smurtą ir priekabiavimą teikimo bei nagrinėjimo tvarką, ją atitinkamai papildant ir atnaujinant. Tačiau asociacijos tinklapyje nėra skelbiama tokia tvarka. Dėl nurodytos priežasties negalima konstatuoti, kad skundų nagrinėjimo procedūra atitinka aiškių terminų ir sprendimų motyvavimo kriterijus. Šių kriterijų neatitinka ir nutarimo nuostata, kad surinkti duomenys ir įžvalgos bus naudojami tik prevencijos, saugios aplinkos užtikrinimo ir asociacijos vidaus politikų tobulinimo tikslais, nes gavusi duomenų apie padarytą pažeidimą asociacija turi pareigą pradėti drausmės pažeidimo procedūrą, o ne tik vykdyti prevenciją ir vidaus politikų tobulinimą. Sportininkų atstovės nuomone, turi būti supaprastinta pranešimo apie pažeidimo forma, nes forma turi būti patogi ne asociacijai, o potencialiam pranešėjui, nereikalaujant iš pranešėjo tikslios teisinės pažeidimo kvalifikacijos ir kitų su potencialaus pranešėjo kvalifikacija nesuderinamų duomenų (turi būti įmanoma užpildyti pranešimą be profesionalaus teisininko pagalbos).

Ekspertai rekomenduoja *parengti ir patvirtinti aiškias trenerių elgesio taisykles išvykų, stovyklų ir varžybų metu*. Sportininkų atstovė pritaria, kad jau 2022 m. tokių taisyklių nebuvimas įtakojo asociacijos pasyvią reakciją į paaiškėjusį incidentą varžybų Rumunijoje metu, todėl papildomai reikalinga aiškiai įtvirtinti trenerių ir kito asociacijos paskirto personalo pareigą apie visų asmenų (personalo, sportininkų ir kt.) netinkamą elgesį privaloma pranešti asociacijai. Pareiga turi būti įtvirtinta tokiu būdu, kad pats nepranešimo faktas sudarytų drausmės pažeidimo sudėtį ir būtų pakankamas pagrindas imtis drausminių priemonių prieš nepranešusį asmenį.

Ekspertai rekomenduoja *numatyti ne tik prevencines, bet ir korekcines priemones, kai nustatomas neetiškas elgesys (oficialus įspėjimas, priežiūra, elgesio stebėsena)*. Sportininkų atstovė pritaria, kad asmenims, kuriems ne pirmą kartą taikomos veiklos asociacijoje nenutraukiančios drausminės priemonės, turėtų būti skiriama priežiūra, elgesio stebėsena, individualios ar grupinės konsultacijos (programos) dėl netinkamo elgesio.

Sportininkų atstovė pabrėžia, kad 2018 m. olimpiniam judėjime dalyvaujantys sportininkai priėmė **Sportininkų teisių ir pareigų deklaraciją**, kurioje nustatė pagrindines teises,

tarp kurių teisė naudotis psichinės ir fizinės sveikatos apsauga, įskaitant saugią varžybų ir treniravimosi aplinką ir apsaugą nuo diskriminacijos bei priekabiavimo; teisė pranešti apie neetišką elgesį, nesibijant atsakomųjų veiksmų; teisė užtikrinti privatumą, įskaitant asmeninės informacijos apsaugą; teisė reikalauti teisingo teisinio proceso, įskaitant nepriklausomos ir nešališkos grupės vykdomą teisingą bylos nagrinėjimą per priimtina laikotarpį; teisė prašyti viešojo svarstymo ir teisė į veiksmingą teisinę gynybą. Nėgana to, **Europos sporto chartija** numato, kad gerbiant sporto veikloje dalyvaujančių ir susijusių asmenų žmogaus teises, turi būti užtikrinamas teisių gynimas, saugojimas ir skatinimas, taip pat kovojama su piktnaudžiavimu sporte, siekiama lyčių lygybės, visiškos netolerancijos smurtui ir visų formų diskriminacijai. Europos sporto chartija taip pat numato, kad valstybėse turi būti skatinamos žmogaus teisių pažeidimų sporte prevencijos ir reagavimo į pažeidimus priemonės bei užtikrinama galimybė pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis.

Sportininkų atstovė taip pat akcentuoja, kad netinkamas atsakomybės taikymas daro neigiamą poveikį pažeidimo prevencijai, sudaro nebaudžiamumo įspūdį ir dažnai skatina tęsti netinkamą elgesį, todėl sporto organizacijos privalo preciziškai tirti pažeidimus ir taikyti drausminio poveikio priemones, jeigu nustato tam pagrindus. Nebaudžiamumo įspūdis sudaro sąlygas ne tik tęsti netinkamą elgesį, bet ir jį vystyti, rodyti blogą pavyzdį kitiems, jaunesniems asmenims. Sportininkų atstovė atkreipia asociacijos dėmesį, kad ekspertai rekomenduoja *užtikrinti proporcingumo ir vienodo traktavimo principą, taikant drausmines priemones*.

Šiame sprendime sportininkų atstovė taip pat atkreipia dėmesį asociacija iš pradžių netinkamai bendravo su sportininkų atstove dėl tyrimo. Sportininkų atstovės nuomone, į pirmąjį užklausimą asociacija nepateikė išsamaus atsakymo ir dalį informacijos nusiėpė tikslingai, galbūt tikėdamasi, kad nebus pradėtas išorinis aplinkybių tyrimas. Turimų duomenų kontekste matyti aplinkybės, leidžiančios manyti, kad asociacija galimai delė atskleisti reikšmingą, vos mėnesio senumo informaciją. Toks elgesys gali būti vertinamas kaip neatitinkantis gero valdymo ir skaidrumo standartų bei signalizuojantis apie tam tikrą organizacijos veiklos ir atsakomybės suvokimo kultūrą.

Atsižvelgiant į sportininkės teisių pažeidimų daugkartinį pobūdį, trukmę, sportininkų atstovė sprendžia, kad yra tikslinga rekomendaciją dėl trenerių elgesio taisyklių formuluoti įpareigojimo forma, nes taisyklės turėtų nustatyti trenerių elgesio standartus ir tokiu būdu nutraukti galimybę tęsti sportininkės teises pažeidžiančius veiksmus. Įpareigojimo atveju asociacija turėtų pareigą veiksmus atlikti per Lietuvos Respublikos Sporto įstatymo 11 str. 5 d. 6 p. numatytą 20 darbo dienų terminą bei informuoti sportininkų atstovę apie įvykdymą.

Atsižvelgdama į išdėstytą, o taip pat vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Sporto įstatymo 11 str. 1 d. ir 5 d. 2 p., 4 p., 6 p., 7 p. nuostatomis, **nusprendžiu:**

1. Pripažinti, kad **asociacija „LTU Aquatics“ pažeidė sportininkės A. B. teises** šiais veiksmais:
 - 1.1. Asociacija neužkirto kelio pažeidimams, o pažeidimams paaiškėjus nesiėmė pakankamų ir tinkamų priemonių dėl:
 - 1.1.1. Trenerio C. D. elgesio, turinčio aiškius priekabiavimo dėl lyties ir seksualinio priekabiavimo požymius, kuris buvo nepriimtinas, nepagarbus sportininkės atžvilgiu, pažeidė sportininkės orumą, asmens gyvenimo neliečiamumo ir teisės būti nediskriminuojama principus;
 - 1.1.2. Trenerio C. D. sprendimo nedrausminti vaikinų sportininkų patyčių ir seksistinių, rasistinių replikų;
 - 1.1.3. asociacijoje vyraujančios toksiškumą pateisinančios aplinkos, tolerancijos nepagarbiam ir žeminančiam elgesiui.
 - 1.2. Asociacija neatliko drausminių procedūrų ir netaikė sankcijų pažeidimus padariusiems asmenims.
 - 1.3. Asociacija neužtikrino sportininkei saugios, pagarbios ir psichologiškai saugios sporto aplinkos:
 - 1.3.1. nepakankamai nuosekliu ir objektyviu reagavimu į situaciją;
 - 1.3.2. nesukūrusi aiškiai reglamentuotos trenerių elgesio taisyklių išvykų metu;
 - 1.3.3. toleruodama neetišką C. D. bendravimo stilių be adekvačių korekcinių priemonių.
2. **Įpareigoti asociaciją „LTU Aquatics“ nutraukti sportininkės A. B. teises pažeidžiančius veiksmus**, parengiant ir patvirtinant aiškias trenerių elgesio taisykles (įskaitant išvykų, stovyklų ir varžybų metu), aiškiai įtvirtinant trenerių ir kito asociacijos paskirto personalo pareigą, jog apie visų asmenų (personalo, sportininkų ir kt.) netinkamą elgesį privaloma pranešti asociacijai. Pareiga turi būti įtvirtinta tokiu būdu, kad pats nepranešimo faktas sudarytų drausmės pažeidimo sudėtį ir būtų pakankamas pagrindas imtis drausminių priemonių prieš nepranešusį asmenį.
3. **Rekomenduoti** asociacijai „LTU Aquatics“:

- 3.1. užtikrinti, kad drausmės pažeidimo bylą dėl situacijos, susijusios su sportininke A. B. ir treneriu C. D. nagrinėtų nešališki asmenys, kurie neturi lojalumo asociacijai pareigos;
- 3.2. užtikrinti, kad drausminių pažeidimų prevencijoje taikomų pranešimų (įskaitant konfidencialius) ir periodinės anoniminės apklausos rezultatų nagrinėjime dalyvautų neutrali trečioji šalis;
- 3.3. suderinti su smurtu ir priekabiavimu susijusių pranešimų nagrinėjimo tvarkų aiškius, suprantamus pavadinimus, numatant nagrinėjimo terminus ir sprendimų motyvavimo pareigą;
- 3.4. gavus pranešimą apie nederamą elgesį ar anoniminės apklausos metu nustačius nederamo elgesio atvejus, numatyti asociacijos drausminių organų pareigą automatiškai pradėti drausmės pažeidimo bylą;
- 3.5. supaprastinti pranešimo apie pažeidimus formą, kad forma būtų patogi ne asociacijai, o potencialiam pranešėjui, nereikalaujant iš pranešėjo tikslios teisinės pažeidimo kvalifikacijos ir kitų su potencialaus pranešėjo kvalifikacija nesuderinamų duomenų (turi būti įmanoma užpildyti pranešimą be profesionalaus teisininko pagalbos);
- 3.6. nustatyti drausmines taisykles, pagal kurias asmenims, kuriems ne pirmą kartą taikomos veiklos asociacijoje nenutraukiančios drausminės priemonės, turėtų būti skiriama priežiūra, elgesio stebėseną, individualios ar grupinės konsultacijos (programos) dėl smurtinio elgesio korekcijos;
- 3.7. nustatyti drausmines taisykles, kurios užtikrintų proporcingumo ir vienodo traktavimo principą, taikant drausmines priemones;
- 3.8. organizuojant sistemingą ir periodišką asociacijos bendruomenės narių švietimą drausminių pažeidimų, priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo prevencijos, etiško elgesio bei saugios sporto aplinkos temomis, parengti mokymų ir temų planą kiekvieniems metams, numatant konkrečias temas, datas, lektorius, mokymų formas (rekomenduojama mokymus vykdyti gyvai), grupės dydį, informacijos apie mokymus pateikimą bendruomenei iš anksto.

Dėl šių įpareigojimų ir rekomendacijų vykdymo prašau asociacijos nedelsiant informuoti sportininkų atstovę – dėl priemonių, kurių bus imamasi, įgyvendinant sportininkų atstovės įpareigojimus ir rekomendacijas (Lietuvos Respublikos Sporto įstatymo 11 str. 5 d. 6 p.).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Viešojo administravimo įstatymo 14 str., šis sprendimas per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai (A. Goštauto g. 12, Vilnius), vadovaujantis Lietuvos Respublikos Ikiteisminio

administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymu, ar Lietuvos Respublikos Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Regionų administraciniam teismui bet kuriuose teismo rūmuose (Vilniaus rūmai, Žygimantų g. 2, Vilnius; Kauno rūmai, A. Mickevičiaus g. 8A, Kaunas; Klaipėdos rūmai, Galinio Pylimo g. 9, Klaipėda; Šiaulių rūmai, Dvaro g. 80, Šiauliai; Panevėžio rūmai, Respublikos g. 62, Panevėžys), ar per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą <https://e.teismas.lt>).

Sportininkų atstovė

Laura Montvilaitė